

»Pošiljam Ti, dragi prijatelj, ‚Dnevnik Kaške‘. Razrešil sem ta znamenja, načrčkana z nerodno ročico šimpanzke, in jih prevedel na naš jezik. Zelo zanimivo pripoveduje.«

Ne da bi kaj izpreminjal, ponatiskujem dnevnik male »Kaške« o njenem življenju, o doživljajih, utisih in mislih.

Moji bravci naj razumejo, da imajo tudi živali srce, razum in pamet. Ne imejte jih v suženjstvu, ne bijte jih, ne delajte jim krivice! Pomislite, da morda vsaka izmed njih zapusti svoj dnevnik, vpraskan na deski poda, v ometu na steni, v kamenu na polju ali na skorji drevesa v gozdu.

Žalostno bi bilo za nas, če bi živalce mislile, da smo ljudje okrutni in zlobni, da nimamo srca.

Prvi del.

RODNO GNEZDO.

Prvi dan.

Atek mi je povedal, da zdaj že znam pisati. Ko je mamica to slišala, se je razjokala. Ne razumem zakaj. Odrasli šimpanzi me večkrat občudujejo. Delajo in govoré včasih zelo čudne stvari... Zakaj neki imenujejo atka Rru, a mamico Lo=Lo? Tudi ne razumem, zakaj vsi kriče name Ket? Mislim, da odrasli vedo, kaj delajo... Mamica tudi vé. Ves dan dela... Lepša, čisti in ureja našo kočico... Šimpanski rod stanuje v gnezdih. Spletajo jih iz suhih vej, izlagajo s travo in s puhom orehov. Orehi padajo z dreves in glasno pokajo. Na zemlji torej ostaja mnogo belega puha. Jaz imam mehko postlano s puhom. Ležim in vidim nad seboj streho. Starši so jo napravili iz vej in kosov skorje. Vse strehe so zataknjene s travo in listjem. Naše kočice skrivamo na vrhovih najvišjih dreves. Od spodaj jih nihče ne uzre.

Drugi dan.

Mamica je danes ves dan prebirala koreninice. Skriva jih v dupline. Jaz ne maram teh koreninic! Grenke so. Veselim se in kličem: »Ah! ah! ah!«, kadar prinese atek iz džungle sladke banane in palmove orehe. Vendar najokusnejša je velika, rumena, sladka »papaja«. ¹ Dobri so tudi manganovi sadeži in kokosovi orehi. Škoda vendar, da moramo piti vodo! Strašno je to... Dvakrat dnevno hodimo na napajališče. *Ko se solnce dviga iznad džungle, nas bûde stražarji — brambovci.*

Brambovce imenujemo odrasle, močne samce. Ob svitu splezamo na najvišje veje.

Z veselimi vzkliki pozdravljamo solnce. Pozneje hodimo v celih trumah k vodi.

¹ Melone, ki raste na drevesu Papaya carica.

Tega se jaz zelo bojim. Vem, da se tudi drugi šimpanzi, celo najmočnejši, boje hoditi po zemlji.

Tretji dan.

Spoznala sem, da sta zemlja in voda strašni.

Danes smo pred zahodom solnca, kakor navadno, odšli k reki. Posedli smo po vejah, visečih nad bregom. Eden izmed brambovcev je skočil na zemljo in naglo stekel k vodi. Vendar ni pil in je takoj urno splezal na drevo. Ogledoval se je na vse strani in je tiho, svareč godel.

Nekoč sem iztegnila jezik ...

»Zakaj pa Su ni pil?« sem vprašala mamico.

»Najprej je moral ugotoviti, če kje v bližini ne preži sovražnik na nas,« je odgovorila mama.

»Kaj je to — sovražnik?«

»Ono, kar dela krivico in ubija,« je zašepetala mama.

Tega ne razumem. Hotela sem vprašati, toda naš rod je že stekel k vodi.

Tekla sem poleg mame. Napili smo se in naglo skočili na veje.

Na bregu je zaostala sosedinja Mi-Ri s hčerkico. Brambovci so klicali, naj se podviza.

Mi-Ri ni poslušala in se ogledovala v vodi. Smejala se je veselo in glasno godla.

Kadar se sklonim nad vodo, vedno pogleda iz nje mala šimpanzka. Nekoč sem iztegnila jezik, a ona tam mi je takoj pokazala svojega.

Smejala sem se, a mamica me je pokarala zaradi grdega spakovanja.

»Mi-Ri!« so klicali brambovci. »Vrni se! Vrni se!«

Ni poslušala in je vedno bolj godla.

Imela je rumen kožuh s črnimi kolobari ...

V tem hipu je planila iz grmovja zelo lepa, urna žival. Bila je zelo velika. Imela je rumen kožuh s črnimi kolobari in dolg rep. Zelene oči so se iskriale. Z enim skokom je planila na opici, sedeči na bregu. Udarila je Mi-Ri s šapo in z zobmi zgrabila malo hčerkico. Nehali sta kričati in sta ležali, ne da bi se ganili.

Ah!

Tresem se, če se spomnim na to.

Napadalec je z ostrimi nohti raztrgal naši opici in ju požrl. Nič niso pomagali kriki brambovcev.

»Pojedel? Kakor jaz pojem sladko banano?« sem vprašala mamico.

»Da,« je žalostno odgovorila mama. »Ubil je ubogo, neprevidno Mi-Ri...«

Sedaj vem, kaj pomeni — ubijati! Strašno in ogabno je to ...

(Dalje prih.)

